

LBRIS

We know
books

FEMEIA
chip al credinței
și sfințeniei

Traducere din limba rusă
Gheorghică Ciocoi

EDITURA DE SUFLET
București

triburile lui Israel, în jurul „sanctuarului mobil” (cortul). Acest sanctuar, cunoscut sub numele de tabernacul, a slujit mai apoi drept model al templului de la Ierusalim. Femeile și-au dedicat munca și averea lor acestui templu. Cu propriile mâini au tors lână, au făcut cuverturi și perdele. Obiectele de cult se datorează în parte bijuteriilor femeilor, ficele lui Israel oferindu-și podoabele care purtau amprenta artei.

Când templul din Ierusalim a înlocuit mai târziu tabernaculul, femeile puteau, de asemenea, să ia parte la închinare. În timpul profeților, de sabbat și de lunile noi, femeile mergeau la sărbătorile religioase și sociale la care luau parte profeții, unde predicatorii inspirați de divinitate explicau Legea și hotărârau soarta națiunii în numele lui Dumnezeu (vezi *IV Regi 4, 23*). Femeile au mers și ele la Ierusalim din locuri îndepărtate, când cele trei sărbători anuale chemau credincioșii la sanctuarul central (vezi *Luca 2*).

Cuprins

Bărbații, cei dintâi în Biserică?	5
Femeile și Sfântul Altar	7
Nedesăvârșirile femeilor	18
„Femeia să se teamă de bărbat” (<i>Efes. 5, 33</i>) ..	32
Femeile credincioase și rolul lor în mântuirea neamului omenesc	37
Femeile în perioada patriarhilor	39
Morala femeii în perioada patriarhală	85
Femeile în perioada Legii	101
Morala femeii în perioada începuturilor Legii	119

Bărbații, cei dintâi în Biserică?

De ce nu poate o femeie să facă ceea ce poate face un bărbat? Este oare ea mai puțin înzestrată?

De ce femeia nu poate fi preot, de pildă? Tradiția bisericească ortodoxă, veche de veacuri, nu a cunoscut niciodată femeii „preot”. Nici practica hirotonirii femeii în treapta episcopală nu este acceptată de Biserică.

Împotriva hirotonirii femeilor există mai multe argumente. Întâi de toate, „preotul, la Liturghie, este icoana liturgică a lui Hristos, iar altarul este încăperea Cinei celei de Taină. La această Cină, Hristos a luat paharul și a spus: «Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu»... Noi ne împărtășim cu sângele lui Hristos, Care S-a dat pe Sine Însuși preț de răscumpărare. De aceea, preotul trebuie să fie icoana liturgică a lui Hristos. Prin urmare, arhetipul este unul ce ține de bărbat, nu de femeie” (Andrei Kuraev).

Redactor: Diana-Cristina Vlad

Traducerea s-a realizat după antologiile în limba rusă: *Pocemu tolko mujcini?*, jurnal «Neskucinii Sad», Moscova, 2011; Nikolai Emelianov, *Jena da boitseja svoego muja*, Azbuka verî, Moscova, 2012; protoierei Konstantin Kustodiev, *Jensina v Vethom Zavete*, Sankt Petersburg, 1870.

© Editura de Suflet, pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Femeia: chip al credinței și sfințeniei / trad. din lb. rusă:
Gheorghită Ciocoi – București: Editura de Suflet, 2024
ISBN 978-606-8633-65-7

I. Ciocoi, Gheorghită (trad.)

În al doilea rând, preotul este un păstor, în vreme ce femeia a fost creată ca ajutor, ca sprijin, ea însăși având nevoie de sprijin și de sfătuire. Altfel, el nu ar putea îndeplini slujirea pastorală. Femeia este chemată să-și împlinească menirea întru maternitate. Un argument important în acest sens este însăși absența ideii de preoție a femeilor în tradiția Bisericii. Iar „Sfânta Tradiție nu este doar o simplă tradiție” (A.I. Osipov).

Femeia își are statutul său bine definit în Biserică. În trecutul lucrării de mântuire a omenirii, pe lângă nașterea și creșterea de prunci, femeia avea și rolul de educare a copiilor, a celor ce aveau să devină profeți și legiuitori ori oameni cu viață sfântă. De la cea dintâi femeie, Eva, până la Maica Domnului, prin care a venit Izbăvitorul, întâlnim un șir lung de femei virtuozose, dedicate credinței.

Cartea de față, pornind de la înțelegerile moderne ale relației dintre femeie și Biserică, prezintă mai multe chipuri de femei din trecut. Femeile nu au fost doar un simplu sprijin pentru bărbat în istoria mântuirii, responsabilitatea lor, răspunsul lor dat Cerului, în momente cruciale pentru neamul omenesc, fiind cu adevărat de o importanță covârșitoare.

Femeile și Sfântul Altar

E important să distingem tradițiile omenesti trecătoare de Tradiția care are rădăcini religioase profunde. Există argumente puternice pentru absența preoției în cazul femeilor, aceasta fiind o tradiție esențială.

Istoria Bisericii primului veac este, totodată, una a unor daruri aparte. Odată cu Botezul, oamenii au primit mai multe daruri: al profeției, al vorbirii în limbi, al vindecării bolilor, al izgonirii demonilor. Aceste daruri erau vădite tuturor, uimindu-i pe păgâni și convingându-i de însemnătatea și puterea creștinismului. În această perioadă, vedem o atitudine diferită față de legea evreiască – din care creștinismul provine din punct de vedere istoric (nu ontologic). În special, putem vorbi de o raportare aparte la femeie. Printre sfinții de atunci se numără și cele întocmai cu apostolii, Maria Magdalena și Tecla – femei care prin darurile lor erau la același nivel cu apostolii, angajându-se în aceeași lu-

În al doilea rând, preotul este un păstor, în vreme ce femeia a fost creată ca ajutor, ca sprijin, ea însăși având nevoie de sprijin și de sfătuire. Altfel, el nu ar putea îndeplini slujirea pastorală. Femeia este chemată să-și împlinească menirea întru maternitate. Un argument important în acest sens este însăși absența ideii de preoție a femeilor în tradiția Bisericii. Iar „Sfânta Tradiție nu este doar o simplă tradiție” (A.I. Osipov).

Femeia își are statutul său bine definit în Biserică. În trecutul lucrării de mântuire a omenirii, pe lângă nașterea și creșterea de prunci, femeia avea și rolul de educare a copiilor, a celor ce aveau să devină profeți și legiuitori ori oameni cu viață sfântă. De la cea dintâi femeie, Eva, până la Maica Domnului, prin care a venit Izbăvitorul, întâlnim un șir lung de femei virtuozose, dedicate credinței.

Cartea de față, pornind de la înțelegerile moderne ale relației dintre femeie și Biserică, prezintă mai multe chipuri de femei din trecut. Femeile nu au fost doar un simplu sprijin pentru bărbat în istoria mântuirii, responsabilitatea lor, răspunsul lor dat Cerului, în momente cruciale pentru neamul omenesc, fiind cu adevărat de o importanță covârșitoare.

Femeile și Sfântul Altar

E important să distingem tradițiile omenesti trecătoare de Tradiția care are rădăcini religioase profunde. Există argumente puternice pentru absența preoției în cazul femeilor, aceasta fiind o tradiție esențială.

Istoria Bisericii primului veac este, totodată, una a unor daruri aparte. Odată cu Botezul, oamenii au primit mai multe daruri: al profeției, al vorbirii în limbi, al vindecării bolilor, al izgonirii demonilor. Aceste daruri erau vădite tuturor, uimindu-i pe păgâni și convingându-i de însemnătatea și puterea creștinismului. În această perioadă, vedem o atitudine diferită față de legea evreiască – din care creștinismul provine din punct de vedere istoric (nu ontologic). În special, putem vorbi de o raportare aparte la femeie. Printre sfinții de atunci se numără și cele întocmai cu apostolii, Maria Magdalena și Tecla – femei care prin darurile lor erau la același nivel cu apostolii, angajându-se în aceeași lu-

ncrare: propovăduirea creștinismului. Dar nicăieri și niciodată nivelul treptei cinstirii lor bisericești nu s-a confundat cu o așa-zisă încadrare în ierarhia legiuită prin „harul” pogorât asupra lor. Mai mult, în secolele al II-lea și al III-lea apariția hirotoniei femeilor în secta marcioniților a provocat un protest puternic din partea mai multor ierarhi și învățători ai Bisericii. Maica Domnului, cinstită mai mult decât cetele îngerești, nu a fost preoteasă.

Problema neîngăduirii hirotoniei femeilor nu este tratată în detaliu în literatura teologică: există doar referiri izolate în privința subiectului. Și adevărul este că, și în știință, o nouă teorie este acceptată doar atunci când există fapte care o confirmă și deficiențe fundamentale inerente teoriei anterioare. Teologia este, la rândul-i, o știință. Așadar, argumentele teologice ar trebui să existe nu la adversarii hirotoniei femeilor, ci la apărătorii acesteia, iar argumentele nu pot veni decât din două surse: Sfânta Scriptură și învățăturile Sfinților Părinți. Însă, nici în Sfânta Scriptură, nici în literatura patristică, nu există nici măcar un singur fapt care să confirme posibilitatea hirotoniei femeilor.

Prima femeie preot

Prima femeie preot din istoria creștinismului a apărut în Biserica Anglicană. Numele ei era Florence Lee Tim-Oi (1907-1992). În 1941, după ce a primit o educație teologică, a devenit diaconiță și a slujit în comunitatea refugiaților chinezi din Macao. Când ocupația japoneză asupra Chinei a lăsat comunitatea din Macao fără preot, episcopul anglican al Hong Kong-ului a hirotonit-o preot. A fost un pas determinat de împrejurări și s-a întâmplat cu trei decenii mai înainte ca oricare dintre Bisericile anglicane să îngăduie în mod oficial hirotonirea femeilor. După sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial, Lee Tim-Oi a încetat slujirea preotească. A murit în 1992, la Toronto, moment în care hirotonirea femeilor era introdusă deja în majoritatea bisericilor anglicane, făcându-se o abatere gravă de la așezămintele apostolice. Părintele Iov Gumerov spune: „Unde se amintește în Biblie despre hirotonia femeilor? Cum îndrăznesc protestanții să introducă femei preoți? Există o contradicție în acest sens.”

În problema hirotonirii femeilor, protestanții acționează exact pe dos. Recurgând la argumente scripturistice se ajunge la formalism, viclenie și refuz de a accepta adevăratul duh al Scripturii.

ieși cu lumânarea sunt slujiri pentru văduve, fecioare sau călugărițele ce au trecut de patruzeci de ani. În Țara Sfântă, la biserica Sfântului Mormânt, la cuvucion, locul învierii lui Hristos și care slujește drept altar al bisericii, orice pelerin sau pelerină poate intra și se poate închina în locul în care a fost așezat Hristos, adică în Sfântul Altar. Mulți sunt nedumeriți de ce la Botez băieții sunt trecuți prin altar, iar fetele nu. Cu toate acestea, se știe că până în veacul al XIV-lea, toți copiii erau aduși la biserică în a patruzecia zi după naștere, fiind duși la altar. Copiii erau botezați la aproape trei ani, iar pruncii doar în caz de primejdii. Ulterior, copiii au început să fie botezați mai devreme, ritualul Bisericii nemaifiind săvârșit ca înaintea, ci imediat după Botez, și doar băieții erau trecuți prin altar.

De ce femeile nu au voie să intre în Sfântul Munte Athos?

În Bizanț, femeilor le era strict interzisă intrarea în mănăstirile de călugări. Sfântul Munte este considerat patria Maicii Domnului pe pământ. Legenda spune că Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și Sfântul Evanghelist Ioan au pornit într-o călătorie pe mare spre insula Cipru. În drumul lor, s-a

ridicat o furtună pe mare și, rătăcindu-se, au ajuns în cele din urmă la poalele Athonului, în locul în care se află astăzi mănăstirea Iviron. Uimită de frumusețea acestor ținuturi, Maica Domnului I-a cerut Mântuitorului să facă din Sfântul Munte ținutul ei pământesc. După testamentul Maicii Domnului, nici o femeie în afară de ea nu are voie să pună piciorul pe pământul Athonului. În anul 1045, sub împăratul bizantin Constantin al IX-lea Monomahul, a fost adoptată o chartă pentru athoniți, care interzicea oficial femeilor, chiar și animalelor de companie de parte femeiască, să se afle pe teritoriul Sfântului Munte. În Grecia, un decret legislativ din anul 1953 prevede pedeapsa cu închisoarea pentru femeile care încalcă această interdicție. (Trebuie spus că în timpul războiului civil din Grecia, din 1946-1949, femeile și-au găsit nu o dată refugiu în Sfântul Munte la fel ca în timpul stăpânirii turcești.) Menținerea interdicției a fost una dintre condițiile cerute de Grecia la aderarea la Uniunea Europeană. În ciuda acestui fapt, periodic, felurite organisme ale Uniunii Europene încearcă să conteste decretul. Până acum, acest lucru nu a fost posibil, deoarece Sfântul Munte este proprietate privată, întregul teritoriu al muntelui fiind împărțit în douăzeci de părți, între mănăstirile de aici. Trebuie remarcat faptul că interdicția bizan-